

Slávnostný príhovor rektora UPJŠ Daniela Pellu

pri príležitosti otvorenia akademického roka 2026/2027

Vážený pán prezident Slovenskej republiky,
vážený pán primátor mesta Košice,
magnificencie,
honorabiles,
spectabiles,
vzácni hostia,
milí študenti,
dámy a páni,

je pre mňa veľkou ctou opäť stáť pred vami pri otvorení nového akademického roka 2026/2027. Dnešný svet už nemá rád dlhé prejavy, preto by som rád prešiel k tomu najdôležitejšiemu, a to je poďakovanie za rok uplynulý. Chcem sa poďakovať predovšetkým učiteľom, vedcom a všetkým zamestnancom Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Veľkú vďaku chcem vyjadriť aj našim študentom, ktorí vždy otvorene vyjadrujú svoje názory a podporu tomu, čo si zaslúži vo svete uznanie. V rozhodujúcich chvíľach stoja na strane čestnosti, pravdy a dobra. Rovnako si veľmi vážim aj pomoc našich partnerov a vítam medzi nami riaditeľov výučbových základní, bez ktorých spolupráce by naša univerzita nedosahovala výsledky, akými sa dnes môže pýšiť. Úprimne si cením aj účasť rektorov a prorektorov spriatelených univerzít – bez našej vzájomnej spolupráce by totiž na Slovensku neexistovala hybná sila, ktorú univerzity spolu tvoria a ktorá zvyšuje úroveň vysokoškolského vzdelávania.

Glávnostný príhovor rektora UPJŠ Daniela Pellu

pri príležitosti otvorenia akademického roka

2026/2027

Tento rok sme už dosiahli jeden rekord v počte zapísaných študentov. K dnešnému dňu počet presiahol 7 500 študentov. Zrejme to číslo ešte trošku porastie. Želám si, aby sa tieto trendy neustále zlepšovali – nielen v kvantite, ale predovšetkým v kvalite. Košice sú aj vďaka našej univerzite skutočne kozmopolitným mestom. Študujú u nás mladí ľudia z viac ako 50 krajín sveta. A hoci ich najviac tradične smeruje na lekársku fakultu, majú zastúpenie naprieč celou univerzitou. Rád by som však poďakoval za niečo, čo je neviditeľné. Za niečo, čo nenájdete v žiadnej výročnej správe, na webovom sídle univerzity a čo vám nevyhľadá ani umelá inteligencia. Mám na mysli drinu, námahu a prekonávanie rôznych prekážok, ktorým čelíte počas svojej každodennej činnosti, a napriek tomu dosahujete úspech. Týka sa to zamestnancov aj študentov – všetkých, ktorí tvoria našu univerzitnú komunitu. Preto vám všetkým patrí jedno veľké ďakujem.

Nemali by sme zabúdať na podmienky, v ktorých pracujeme a žijeme. Nemyslím tým len modernosť, ale najmä mier, korektné pracovné vzťahy a hodnoty, ktoré dnešnému svetu istým spôsobom chýbajú. Dňa 11. septembra 2001 som osobne stál pod newyorskými „dvojičkami“. Vtedy sa začala písať nová éra terorizmu a násilia, s ktorou sa svet dodnes nedokázal úplne vyrovnáť. To, že v 21. storočí bude na území Európy vojna, sme si nevedeli predstaviť – a predsa sa to stalo. Univerzita síce nedokáže vojnám zabrániť, dokáže však vychovať študentov tak, aby otvorene a aktívne vystupovali proti vojnám, neprávosti a možným príčinám ich vzniku, kdekoľvek budú pôsobiť. Aby pracovali v prospech toho, aby medzi nami nevznikali nepokoje a násilie. Je na každom z nás, aby sme kultivovali medziludské vzťahy vnútri inštitúcie aj navonok. Pevne verím, že sa nám v tomto smere bude dariť ešte lepšie ako v období, ktoré nasledovalo po spomínanom roku 2001.

Glávnostný príhovor rektora UPJŠ Daniela Pellu

pri príležitosti otvorenia akademického roka

2026/2027

Na záver mi dovoľte krátku víziu do budúcnosti. Dnes už sotva nájdeme odvetvie či univerzitu, kde by sa nepoužíval pojem umelá inteligencia. Naším cieľom je inovovať štúdium nielen pomocou AI, ale aj pomocou ďalších moderných metód. Nie je naším zámerom učiť stroje myslieť – to už dávno dokážu. Vedeli by ste si spomenúť, kto sa prvýkrát vôbec zmienil o umelej inteligencii? Bol to Alan Turing, ktorého myšlienky boli oficiálne publikované až v roku 1950, hoci o myšliacich strojoch hovoril už roky predtým. Vtedy málokto veril, že by stroj mohol nahradiť ľudskú prácu. O niečo neskôr, v roku 1955, získala skupina desiatich vedcov pod vedením Johna McCarthyho na Dartmouth College grant vo výške 13 500 dolárov s cieľom naučiť stroje počas jedného leta vykonávať prácu ľudí. A podarilo sa im to! Nástup umelej inteligencie nebol taký rýchly, ako očakávali. Bol totiž oveľa rýchlejší a v dnešnej dobe je priam exponenciálny.

Dnes vieme, že stroje dokážu rozmýšľať, dokážu rýchlejšie vyhľadať informácie ako človek. Našou úlohou je urobiť všetko pre to, aby sme nechali stroje rozmýšľať a neprestali uvažovať my sami. Pretože napokon tie najdôležitejšie a najmúdrejšie rozhodnutia vždy robia a budú robiť ľudia.

Želám vám, aby ste boli aj v tomto akademickom roku hlavne zdraví, a aby ste na našej univerzite a v jej spriatelených zariadeniach prežívali veľa chvíľ radosti.

Ďakujem vám.

Košice 16. september 2026

prof. MUDr. Daniel Pella, PhD.
rektor UPJŠ v Košiciach